

Перекладати і розповсюджувати в Україні можна в Донецьку. Виходить щодня по п'ятниці, у середу і суботу. Державна інформаційна служба. Авторизована інформаційна служба. Authorized by Information Control Division. Графік розповсюдження: Bankkonto No. 0714 Bayerische Hypothek- u. Wechselbank, Filiale Neu-Ulm. Ціна на місяць з поштовою вартістю 1000. Часопис видається після одержання грошей.

Українські Вісті

Preis - Preis 1,- RM. UKRAINISCHE ZEITUNG. Verleger und Verleger: Postamt ULM (Dekan). Erscheint zweimal wöchentlich: Mittwoch und Samstag. L. I. S. N. : American Military Government, Authorized by Information Control Division. Bankkonto No. 0714 Bayerische Hypothek- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm. Bezugspreis: Durch Postbezug im Monat RM 8.- ausserl. Zustellgebühr. Das Abonnement ist im voraus zahlbar.

Середа, 24 вересня 1947 р. — Число 67 (125) Рік III

Mittwoch, 24 September 1947 — Nr. 67 (125) Jahrgang 3

Заходи УНК з приводу надання азилу українським повстанцям, що прибувають до американської зони

Пропозиції США на порядку денному

НЬЮ-ЙОРК. (Радіо-Мюнхен, РШГ). 22 вересня. Генеральний Комітет Сесії ООН ухвалив поставити на порядок денний сесії пропозиції американського міністра закордонних справ Маршала про утворення Комітету миру й безпеки. Польща й СРСР голосували проти того, щоб ставити це питання на порядок денний. Крім того, вприсують передати на ООН питання респіції італійського мирного договору. Також проти цього виступили делегати Польщі й СРСР, бо, за словами польського делегата д-ра Лянге, респіція італійського договору негативно відіб'ється на опрацюванні договорів з Німеччиною та Японією. Генеральний Комітет обговорює питання, чи поставити на порядок денний сесії ООН Маршалову резолюцію про Корею і резолюцію Вишинського про заборону воєнної пропаганди.

Проти метод східної зони

БЕРЛІН. (НЦ). 22 вересня. Від імені 147 відомих серед берлінської громадськості жінок К. Кляйкамп і Г. Кербер передали ад'ютантові ген. Клея капітанові Доннен матеріали про випадки в східній зоні, що «суперечать демократичним принципам». Серед матеріалів є список з прізвищами понад 1000 осіб, що по закінченні війни «зникли» в східній зоні.

Точка погляду Бідо

НЬЮ-ЙОРК. (Радіо-Москва). 21 вересня. Виступаючи вчора на сесії ООН, Бідо сказав, що на карту поставлено саме існування ООН. Щодо пропозиції Маршала утворити Комітет Миру й Безпеки, то Бідо висунув запитання, як можна погодити його компетенцію з компетенціями Ради Безпеки.

Допомога з наступної осені

ПАРИЖ. (РШГ). 22 вересня. Як подає агенція Ройтер, Маршал повідомив Бідо, що США зможуть почати здійснювати допомогую акцію Європі — в рамках Маршалового плану — лише з наступної осені. Адже мало ймовірно, щоб до 1-го січня 1948 р. було скликано американський Конгрес.

Склади нидівської зброї

ЄРУСАЛІМ. (Радіо-Мюнхен). 22 вересня. З'єднання англійської поліції викрили в Палестині 3 склади зброї жидівської терористичної організації «Аргун Цвай Леумі» і розподілили пункт, де розподілювало зброю.

Харчова ситуація Німеччини

МЮНХЕН. (НЦ). 22 вересня. На пресовій конференції у Франкфурті 18-го вересня американський військовий губернатор ген. Клей заявив, що в об'єднаних західних зонах не відкладено до зими ніяких спеціальних «запасів про скрутний час», бо становить з запасами явні कुди ліпше, ніж будь-коли по війні. Німеччина має значно більше запасів, імпортованих харчових продуктів, ніж більшість інших європейських країн.

До наших передплатників

Починаючи з 1-го жовтня 1947 р., передилату на наш часопис треба давати тільки через німецькі поштаменти і поштові філії американської та англійської окупаційних зон.

Наші дотеперішні передплатники з 1-го жовтня одержуватимуть «УВ» через німецьких листонош.

Нових передплатників ласкаво просимо замовляти наш часопис через місцеву німецьку пошту або листонош. Передилату вносити наперед і щонайменше на 1 місяць. Одночасно ласкаво просимо наших постійних передплатників також наперед внести передилату надалі через листонош або місцеві поштаменти.

Від 20-го вересня 1947 р. сама Адміністрація «УВ» передилати не приймає.

Передилату за межі амер. та англійської зон приймає адм. «УВ».

Надалі вартість передилати на часопис «Українські Вісті» така:

В Німеччині — на 1 міс. 8 RM, на 3 міс. — 24 RM.
Для всіх інших країн — 10 RM, на 3 міс. — 30 RM.

Адміністрація «УВ».

НЬЮ-ЙОРК. («Свобода»). 12 вересня. У зв'язку з останніми повідомленнями про намагання поодиноких загонів Української Повстанської Армії пробитися до американської зони Австрії та Німеччини, зокрема у зв'язку з сьогоднішнім повідомленням «Нью-Йорк Таймсу» з Мюнхену про інтернування американцями 36 чоловіка воїнів УПА, які пробралися з України до Баварії, — Український Конгресовий Комітет вживає відповідних заходів, щоб завчасно забезпечити цим українцям право американського азилу. УНК, між іншим, звернувся сьогодні окремою телеграмою до Військового Департаменту у Вашингтоні та до американського військового губернатора в Німеччині ген. Л.Д.Клея, прохаючи надати традиційне американське право азилу цим та іншим оборонцям української національної свободи і демократії. Звернення підписав голова Українського Конгресового Комітету Степан Шумейко.

Вишинський обвинувачує США в... воєнній пропаганді

НЬЮ-ЙОРК. (Департамент, ББС, ЮП.) 19 вересня. Керівник совєтської делегації А. Вишинський на засіданні ООН у четвер виступив з приволу промови Маршала. Він закликав США й Англію саботувати Об'єднаних Націй. Наприкінці своєї промови Вишинський запропонував резолюцію, вимагаючи в ній зупинити атомову зброю і закликаючи сесію ООН заборонити «злочинну пропаганду про нову світову війну», яку, мовляв, так надто ширять у США, Греції й Туреччині. Вишинський осудив доктрину й Маршалів плян допомоги Європі, з підтримкою яких, за його словами, США намагаються утворити блок держав, ворожо наставлених до Східної Європи й СРСР. Як видно з ряду ознак, нова війна, за словами Вишинського, вже перейшла стадію чистої пропаганди психологічного впливу і війни нерів. У найгостріших словах, які будь-коли сказав офіційний представник СРСР на адресу США, Вишинський назвав США джерелом пропаганди за третю світову війну проти СРСР. При цьому він подав імена 9 американських «підпалювачів війни», серед них Ч. Ітена, голову комітету закордонних справ при сенаті, та Ф. Даллеса, делегата США на сесії, що був сам свідком цього вислову.

Маршалів плян щодо створення Комітету миру й безпеки Вишинський назвав замаскованою спробою обійти Раду Безпеки і відвертим порушенням Карти Об'єднаних Націй. Не менш гостро виступив він проти американської політики в Німеччині. Він обвинувачував США в намірі використовувати свою окупаційну зону як головний опорний пункт для американської експансії. Пропозицію Маршала поставити питання про майбутнє Кореї на порядок денний сесії ООН совєтський делегат трактував теж як пряме порушення Московської угоди, згідно з якою США й СРСР мали б опрацювати тимчасове рішення, доки, мовляв, не буде відновлено підковитої незалежності Кореї. Щодо американських заходів на адресу Албанії, Болгарії і Югославії як співвипадків ситуації в Греції, то Вишинський назвав ці обвинувачення «безпідставними».

Перед тим, як вголосити «свою» промову, Вишинський довго розмовляв телефоном з Москвою, щоб одержати від уряду інструкції.

Після промов Маршала й Вишинського

Згідно з повідомленням CBS, по одні з небагатьох випадків, коли на самому початку міжнародного засідання держави зайняли відразу так різко окреслені позиції. З американського боку розцінюють промову Маршала як спробу США усунути право вета великодержав, що гальмує всю роботу, і підтримати таким чином прагнення ООН утримувати мир і безпеку. Представник Канади, Австралії, Філіппін, Перу, Чілі, Китаю і Венесуелі висловилися за пропозиції Маршала. Як повідомляло 19-го числа американське радіо «Голос Америки», протягом 2-х перших днів у дебатах взяли участь 14 делегатів, на 19-е засідання 6, а на 20-е, коли дебати мали закінчитися, теж 6.

Часопис «Нью-Йорк Геральд Трибюн» назвав промову Вишинського «чистим вігілізмом». За словами «Нью-Йорк Таймс», напади Вишинського на США досягли часами стадії гістерії.

Після промови совєтського делегата першим висловився Ф. Далес. Він сказав: «Я переконаний, що сесія швидко забуде різкі особисті напади Вишинського і конструктивно і гармонійно провадитиме далі свою важливу працю». Провідник англій-

ської делегації Мек Ніл заявив, що обвинувачення Вишинського це не що інше, як пропаганда. Навіть багато зворотів використав Вишинський з трансляції московського радіо. Французький делегат Пароді сказав: «До сі це була найгостріша промова».

Представник Аргентини Й. Арсе подав резолюцію скасувати вето. Він сказав: «Більшість тепер переконана, що внесення права вета до Карти ООН було великою помилкою, що далася нині надто серйозно взнаки через надуживання вета».

Керівник білоруської делегації Кісільов у своїй промові тримався вступу Вишинського і теж осуджував США як «підпалювача війни» і вимагав, щоб американській пресі було заборонено критикувати СРСР. Деякі люди, — сказав він, — гадають, що матимуть перевагу завдяки атомовій зброї. Але якщо вибухне атомова війна, то з другого боку у відповідь полетять, мовляв, атомові бомби і щось більше.

Того самого вечора, коли Вишинський вголосив свою промову, Ч. Ітен відповів через американські радіостанції на совєтські заклики. Ітен підкреслив, що проба сил між США й СРСР — це війна.

Того самого вечора, коли Вишинський вголосив свою промову, Ч. Ітен відповів через американські радіостанції на совєтські заклики. Ітен підкреслив, що проба сил між США й СРСР — це війна.

Того самого вечора, коли Вишинський вголосив свою промову, Ч. Ітен відповів через американські радіостанції на совєтські заклики. Ітен підкреслив, що проба сил між США й СРСР — це війна.

Втікачі із східної зони

ВІСБАДЕН. (НЦ). 18 вересня. Як повідомив міністер внутрішніх справ Циплкані, протягом останніх місяців до Гессену нелегально перейшли із східної зони понад 100.000 втікачів. Більшість із них не затримано, і їх прийняли до себе гессенські селяни. Тих, яких можна інтернувати, здебільшого повернено назад до совєтської зони, при чому Совсти досі не робили щодо цього жадних труднощів. Надалі число втікачів, очевидно, зменшиться, бо совєтські військові частини застосували нові запобіжні заходи. У зв'язку з цим із Карльсруе пові-

домляють, що соціал-демократична партія Німеччини «в ім'я людяності і політичної честі» звернулася до німецьких установ з проханням заступитися за політичних втікачів із східної зони, бо вони втекли звідти, щоб уникнути реєстрації або переселення до інших міст. Крайовий з'їзд молоді FDP в Кобурзі прийняв також подібну резолюцію, в якій прохав американського військового губернатора в Німеччині ген. Л. Клея надати право азилу тим особам, що втекли з східної зони, побоюючись за свою особисту безпеку.

* НЬЮ-ЙОРК. (ББС). 20 вересня. Сьогодні почер на 65 році життя колишній мер міста Нью-Йорку і генеральний директор УНРРА Ф. Ля Генералік.

* АТЕНИ. (ГА). 21 вересня. З грецької столиці повідомляють про початок переговорів у справі налагодження тісної співпраці між Грецією і Туреччиною, а також про можливість укладення мирного союзу між обома країнами.

* ЛОНДОН. (ББС). 20 вересня. Вчора від'їхав до Венесуелі з Бременського порту корабель з 800 ДП, серед них 159 іспанських республіканців. Досяг від'їхав до Венесуелі 3400 ДП.

* РИМ. (Зюдвестфунк). 21 вересня. Ліві партії організували в Італії демонстрації проти дорожньої. До сутички не дійшло.

* ПАРИЖ. (ББС). 21 вересня. У Франції оголошено сьогодні про зменшення вживання електричного струму: починаючи з наступної середи всі заводи одержуватимуть струм лише 4 години на тиждень. Наслідком збою зменшено вживання електроенергії також у Швейцарії.

* ЛОНДОН. (РШГ). 21 вересня. Англійський кабінет обговорював вчора питання: чи не зростає маяжату на Палестині і швидко зростає свої війська.

* НЬЮ-ЙОРК. (ГА). 21 вересня. В зв'язку з протиурядовою змовою в Чехо-Словаччині, заарештовано 106 осіб, серед них 30 державних урядовців, 30 студентів, 10 священників і ченців та інші.

* БЕРЛІН. (Зюдвестфунк). 21 вересня. Нік відкрив учора в Берліні другий конгрес СЕД (Соціалістично-Комуністичної Партії Єдності — прим. Ред.).

* ЛОНДОН. (РШГ). 21 вересня. Совєтський амбасадор в Англії Зарубін відлетів вчора до Москви. Про причини від'їзду нічого невідомо.

* АТЕНИ. (РШГ). 21 вересня. Грецький міністер-президент Софуліс заявив, що Греція негайно розпочне здійснювати програму розбудови своєї армії.

* ОСЛЬО. (ББС). 21 вересня. Генеральна Рада фініландських профспілок загрожує розпочати наступний п'ятици генеральний страйк, якщо уряд не перегляне питання заробітної плати і контролю ціл.

* ПАРИЖ. (ББС). 21 вересня. Бевін прибув сьогодні до Парижу, де головуватиме завтра на прихильникову засіданні європейської Економічної Конференції. Комітет співпраці склав вчора перероблений звіт про потреби 16 країн, завтра схвалить його на пленарному засіданні і потім виступить Маршалові.

* ТЕГРАН. (Департамент). 19 вересня. Колишній іранський амбасадор в Москві М. Фіруз, що його відлучено мвзулого місяця, з того часу «зник». Згідно з повідомленням з Москви, він нібито відлетів із совєтської столиці в пелію літаком.

* СОФІЯ. (Радіо-Беромюнстер). 21 вересня. Болгарська Ліга Прав людини подала прохання почутивати лідера селянської партії Петкова, за суду якого до страти. (Австрійський суд, як відомо, смертний вирок над Петковим підтвердив). Прохання про помилування подала сестра Петкова, а також його оборонці. Як повідомляють з Лондону, англійський уряд має намір зробити ще одну останню спробу врятувати провідника болгарської опозиції. — Прим. — Ред.)

* БЕРЛІН. (РШГ). 21 вересня. Колишній комуністичний делегат до райкстагу д-р Левенталь вийшов із партії СЕД. В часописі «Теліграф» він називав комунізм таким самим страхотом для людства, як і фашизм.

Важливе завдання української еміграції

Протягом столітньої окупації України московський імперіалізм будував свою політику не лише на фізичному нищенні українського народу, але й на вищених духово-моральних. Перед зовнішнім світом відкритий ворог намагався всіма силами й засобами ізолювати Україну і стерти з лиця землі 45-мільйонний український народ. З відродженням Української Держави в 1917-1920 рр. почалося нечуваними темпами відродження нашої національної культури і вільної політичної думки. Український народ почав навізувати культурно-дипломатичні зв'язки з іншими народами світу. Але брутальне придушення північним ворогом Української Народної Республіки і окупація її ворожими силами не дали увійти Україні в сферу світової культури і поступу. І тоді справу популяризації і репрезентації української національної культури перебрала на себе українська політична еміграція. Легендарний рейд української національної пісні в Європі і заокеанських країнах під керівництвом безсмертного майстра-диригента О.Ковчиня і рейд з українським національним танком під керівництвом п. Авраменка - проклали нашому національному імені широкі шляхи у світ, дивуючи його багатством мистецької творчості.

Друга світова війна з усією жорстокістю ваваллася на українську культуру і її діячів. Утікаючи, московсько-більшовицькі окупанти заарештували і розстріляли тисячі кращих діячів нашої культури. Знову ж німецько-гітлерівські окупанти заповнили концтабори українськими артистами, мистцями, письменниками, професорами та іншими працівниками української культури. Але прийшов довгожданий травень 1945 р. Розгромлено німецько-гітлерівський райх, упала, щоб більше не вставати, держава концтаборів і крематоріїв. Вийшли на волю сотні і тисячі виснажених пол'їв'язів різних національностей, а з тим і уділили українські пол'їв'язні - серед них творці української культури і всієї вільної демократичної думки. Перед десятками тисяч пол'їв'язнів, перед сотнями тисяч синів і дочок українського народу постало питання - чи повертатися на многострадалу Україну, де панує терор, знущання і насильство над українським народом і його культурою, чи залишатися на далекій чужині, але мати вільне слово й думку і репрезентувати українську національну культуру, творячи національні духові цінності, видаючи з себе вчених, письменників, мистців і тим всебічно підтримуючи наші змагання до власної незалежної держави. І українська політична еміграція, вибравши останнє: взяла на себе велику історичну місію змагатися на всіх фронтах за волю і незалежність свого народу. З почуттям відповідальності перед залишеною Батьківщиною українська політична еміграція, в умовах постійного страху перед примусовою репатріацією, високо підняла прапор національно-визвольної боротьби нашого народу. Вона організувала сотні народних і фахових шкіл, десятки гімназій та інших шкіл. На досить високому рівні розвивалося мистецьке життя: капела бандуристів п. п. Китастого-Божика, співоча капела "Україна" проф. Нестора, чоловічий хор "Думка" своїми виступами захоплюють не лише українську еміграцію, але й чужинців; український театральний ансамбль під кер. В. Блаватського, театральна студія під кер. Й. Гірняка і український оперовий ансамбль шкільного дорівняють західно-європейським театрам. В цілому раді українських таборів, з метою репрезентації українського національного мистецтва, відбулися мистецькі виставки. Але досі виступи наших хорів, капел, театрів, мистецькі виставки тощо - показувалося як частку нашої національної культури. Хто ж має показати світові українську національну культуру в цілому обсязі? Може офіційна Україна - УССР? Ні! Офіційна Україна - УССР цього не зробить, бо національну культуру там вищати окупанти, а творять лише совєтсько-російську. І отже, поки наша батьківщина окупована, тільки ми - представники національної України - можемо і мусимо репрезентувати українську національну культуру.

З часу капітуляції гітлерівської Німеччини українська політична еміграція зуміла створити велику культурні палуби і при бажанні може гідно репрезентувати їх перед широким світом. Але тепер почалося переселення, і коли не зайнуть якісь особливі зміни, то доведеться всієї нашої еміграції в Європі розбредитися по всій земній кулі. Тоді постає питання - коли і хто покаже всьому культурному світові нашу національну культуру у всій її красі і величі? На питання "хто може?" відповідь може бути лише одна: цю велику історичну місію мусимо виконати ми - українці закордоном. На питання "коли?" може бути також одна відповідь: тепер, в найбільшій міській, бо в минулому році це ще було зарано, а наступного року буде запізно. Отже тепер і тільки тепер! Таким чином, поки ще наша політична еміграція в Європі, ми мусимо підготуватися до другої половини жовтня п. р., щоб впродовж декади огляду українського національного мистецтва. Вона мала б відбутися в одній із столиць західно-європейських держав - в Парижі чи Брюсселі. Коли б там не можна було, тоді таку декаду огляду треба було б відбутися в одному з міст американської окупаційної зони, в місці найбільшого скучення дипломатичного і журналістичного світу. На декаду огляду українського національного мистецтва мусить бути представлено все найкраще і найцінніше з усіх ділянок нашого мистецтва і культури. Було б дуже добре запросити одну із кінофірм для задокументування матеріалів декади і створення документального звукового кінофільму.

Справа декади огляду українського національного мистецтва зовсім не є справою якоїсь окремої організації чи партійної групи, а справою всієї української політичної еміграції. Тому ЦПУЕ повинно взяти ініціативу в свої руки і створити належний Комітет підготовки і введення декади, куди мали б увійти представники всіх наших центральних організацій і установ. Пам'ятаймо, що декада нашого національного мистецтва - це буде перший в історії українського народу міжнародний огляд української національної культури. Тут, на чужині, на нашу культуру дивитиметься і опіюватиме широким цивілізований світ. Пам'ятаймо, що тут, за кордоном, репрезентуючи нашу національну культуру, ми тим самим демонструємо й нашу незламну волю і боротьбу українського народу за його участь у світовому поступі і культурі. Воюючи Україна вимагає від нас підготуватися глибоко до декади огляду українського національного мистецтва, щоб перетворити її в триумф нашої національної культури.

П. КУШМЕНКО

Трієст — самостійна область

День ратифікації мирного договору з Італією є одночасно днем постанови нової самостійної області на середньому півдні Європи - Трієсту. Назва цього міста стала широкою вільною протягом попередніх років, бо проблема Трієсту була однією з "пекучих" і спричинилася до гострих дискусій на конференціях у Парижі і Нью-Йорку. Проголошення Трієсту самостійною областю сталося не за бажанням населення самого міста і прилеглих місцевостей, але тому, що ця велика територія стала "вузлом" чужих інтересів - політичних, економічних і національних.

Трієст - досить велике місто (понад 250.000 населення), що лежить на північно-східному узбережжі Адріатичного моря. За національним складом населення міста й прилеглої території на 90% італійське, і вся місцевість до війни належала до Італії. Природні умови - підсоля, земля рослинність - незвичайно сприятливі для розвитку господарства. Проте головним джерелом багатства території є торгівля. Досить глянути на мапу, щоб зрозуміти вигідність географічного положення Трієсту як морського порту, що вже з давніх часів набув майже міжнародного значення.

Поставши як римська колонія, Трієст за часів середовища пережив ставлю вільного міста й паресті в 1382 році підпав під владу Австрії, яка володіла ним протягом 530 років. Для Австрії Трієст мав дуже велике значення, як єдиний в імперії вихід до моря; держава приділяла йому незвичайну увагу, тим то Трієст швидко перетворився на квітуче промислове й торговельне місто. Але так само місто, як і прилегла територія, були дуже неспокійні, нащо ж починаючи з другої половини минулого сторіччя. Серед італійців, що склали більшість населення Трієсту, почався революційний рух, відомий під назвою "Іта-

на Irredenta", себто "незаволення Італії", завданням якого було визволення з-під влади Австрії і приєднання до Італії.

Ці намагання здійснювалися лише після першої світової війни, коли територія Трієсту стала володінням Італії. Войовничий італійський фашизм зробив це місто базою надзвичайно гострої націоналістичної пропаганди. Це повсюдовалося небезпідставним побоюванням агресії з боку досить могутнього сусіда - Югославії, для якої цей "привабливий шматок" ще далі все більше ставав об'єктом її "інтересів". Напередодні другої світової війни Трієст перетворився вже на дуже важливу політичну проблему.

Коли Італія капітулювала, Тіто з своїми партизанами поспішив "визволити" Трієст, де перебував протягом двох місяців до прибуття англо-американців. Як здійснювалось це "визволення", показує той факт, що навіть словинці, що жили тут, мусили на цей час тікати до Італії. Присутність союзних військ деякою мірою принесла спокій у Трієсті, але підліпля ворожа робота пераз призводила до неспокійів і навіть до збройних сутичок.

Проте проблема Трієсту не є суто політично-національною, ще більшою мірою вона є проблемою економічною. Трієст як порт відіграє дуже важливу роль в економічному житті країни півдня середньої Європи. Ось чому союзні держави вирішили справу Трієсту пов'язати з справою укладання мирних договорів. На конференції в Парижі, не зважаючи на спротив Совєтського Союзу, який, цілком зрозуміло, підтримував свого сателіта - Югославію - вдалося дійти до згоди. Прийнято було компромісну пропозицію французького міністра Бідо, згідно з якою ані Югославія, ані Італія не мають права на Трієст, що перетворюється на окрему самостійну область з призначенням від Ради

Безпеки урядом-губернатором. Вбачаючи, очевидно, в цьому небезпеку для здійснення своїх намірів, Тіто цілком несподівано, поза конференцією, запропонував Італії домовитися між собою про поділ території. Проте конференція в Нью-Йорку з недовірям поставилася до цього й вирішила прийняти паризьку постанову. Таким чином Трієст стає самостійною територією, що підлягає опіці ООН. Статут, на якому побудовано утворення самостійної області Трієсту, складається з таких пунктів:

1. Трієст стає вільним портом з міжнародним контролем, але з автономним управлінням.
2. Вільний порт перебуватиме під управлінням губернатора, що призначається за пропозицією урядової колегії.
3. Губернатор діє за підтримкою міжнародної комісії, що складається з представників території, як президента, з представників чотирьох великодержав і двох представників Югославії, Австрії, Угорщини, Польщі, Чехо-Словаччини і Швейцарії.

Третій пункт досить ясно вказує, яке значення має Трієст як вільний порт, що має бути призначений на рівноправне користування всім зацікавленим в цьому держав Європи. Не зовсім точно визначено роль губернатора, який, з одного боку, залежить від місцевого управління, з другого ж, йому дається широка повноваження на випадок загрозливого стану. Це цілком зрозуміло, бо територія Трієсту все ще перебуває під загрозою експансії з боку східного сусіда. Не треба також забувати, що Совєтський Союз має свій "інтерес" до Трієсту, як дуже зручного виходу до Середземного моря. Недарма деякі з політиків висловлюють побоювання, що Трієст може стати другим Данпінгом.

Ів. СК

Перші коментарі до Маршалових пропозицій ООН

НОВИЙ УЛЬМ. (УВ). 19 вересня. Пропозиції Маршала на сесії ООН викликали найрізноманітніші відгуки серед світової громадськості - від беззастерешного схвалення до беззастережного заперечення. Розуміється, найзахопленіше вітала промову Маршала преса американська, великими наголовками розкриваючи її зміст. "Нью-Йорк Таймс" детально зупиняється на пропозиції державного секретаря утворити спеціальний комітет ООН в справах миру і безпеки, що мав би складатися з представників усіх країн - членів ООН. Маршал радить, щоб такий орган функціонував між сесіями і полагоджував би мирно всі можливі конфлікти, не втручаючись, однак, в компетенції Ради Безпеки. Маршал рекомендує покищо заснувати цей орган пробою, терміном на 1 рік, тобто до наступної Сесії ООН у вересні 1948 року. Загалом американська преса сприйняла промову свого державного секретаря дуже прихильно. Варто для прикладу згадати хоча б захоплені відгуки часопису "Нью-Йорк Геральд Трибюн". Він надає виступові Маршала незвичайної ваги, говорячи, що як колись своєю промовою в Гарвардському Університеті Маршал розривав економічний гордік вузол, так тепер своїми пропозиціями в ООН він хоче розірвати політичний гордік вузол.

Англійська преса теж здебільшого поділяє думки Маршала. На думку "Таймсу", пропозиції США щодо створення Комітету миру й безпеки відкривають новий шлях до замирення, нащо ж коли взяти на увагу нездатність Ради Безпеки -

з огляду на вето великодержав - приходити до швидкого і одностайного рішення. Консервативний "Йоркішер Пост" і "Дейлі Грейф" схвалюють рекомендації США. "Дейлі Грейф" називає право вето в Раді Безпеки злуцанням з ООН. Це, мовляв, підтверджує весь дотеперіший досвід. Тим то "Маршал показав вихід з глухого кута". Комуністичний "Дейлі Воркер" різко нападе на державного секретаря США, бо він виступав, мовляв, з пропозиціями, які приведуть до загибні ООН. Ліберальний "Манчестер Гардіан" відверто критикує пропозиції Маршала. Немає що казати, - пише часопис, - Совєтський Союз виступатиме проти, важко повірити також, що їх прийме Франція. Маршал не додумав їх до кінця. Незрозуміло, напр., чого міг би досягти запропонований ним Комітет, якщо цього не може досягти Рада Безпеки. СССР, як і раніш, накладе би своє вето. Часопис висловлює побоювання, що таким чином ООН могла б перетворитися в американську антисовєтську Лігу. Лейбористський "Дейлі Геральд" те не присвятив промові Маршала передової статті. Але з окремих повідомлень виходить, що всі вагаться прийняти рішення, які могли б викликати розрив між ООН і СССР.

У Франції правий часопис "Л'Епок" розцінює пропозиції Маршала як останню спробу врятувати ООН. Орган прогресивних католиків "Л'Об" тієї думки, що відверт ООН стануть ареною змагання двох величів - США й СССР. Досі нема ще коментарів совєт-

ської преси. Означе, московське радіо подало вчора, відповідно запровадженій, куций переказ того, що мало б називатися "промовою Маршала". Щодо запропонованого Комітету миру й безпеки, то йдеться тут, - твердить радіо, - про утворення органу, що діяв би паралельно і обговорював би ті самі питання, що й Рада Безпеки, але без права одностайності великодержав. Ясно, це було б підміною Ради Безпеки, отже становило б загрозу для миру, - такий висновок робить радіокоментар.

Совєтське радіо твердить, що американська преса розцінює промову Маршала як початок дипломатичної війни проти східно-європейських країн. Маршал посягав свій виступ ширшому колу питань, давши їм специфічне наświetлення, бажане для американців. Так зазначає московське радіо, щоб позбутися несправної необхідності подати зміст промови повністю. І тільки там, де сам Маршал не можна "обмшнути". Совєти змушені згадувати "відповідні місця", влючаючи однак до таких демагогічних звертатів як "не бувши спроможним довести такого житкого твердження" (Маршалові обвинувачення проти Албанії, Болгарії і Югославії, що підтримують партизанський рух у Греції) або ж на зразок цього. Під кінець радіо згадало про виступ польського делегата і делегата Уругваю.

В Італії комуністичний часопис "Юніта" захищає Маршала, намагання підірвати ООН.

У Чехо-Словаччині "Право Дла" впадає Маршалові пропозиції почасти за конструктивні.

Чи комунізм опанує Грецію?

В ч. 59-60 (117-118) „У. В.“ за 31-е серпня п. р. ми помістили статтю про „Велику трагедію маленької Греції“. Автор майже в хронологічній послідовності подав геополітичний огляд подій, що призвели до сучасної ситуації в Греції. Ніяк не друкуємо статтю М. Ст., що наводить згадану тему з іншого боку і є, таким чином, її доповненням. РЕДАКЦІЯ.

Розвиток подій у Греції може затривожити кожного прихильника свободи. Не зважаючи на всі зусилля грецьких урядових кіл знизити найгострішими навіть методами комуністичну партизанку, вона дає діє і нема надії так скоро і такими методами, як це робить грецький уряд, її ліквідувати. Що більше! Ми щодо цього переконані і вважаємо, що дотеперішній грецький режим взагалі не здатний довести до ліквідації комунізму в Греції.

Підо впливом урядової грецької пропаганди, а часто також через замовчування реальної грецької дійсності світовою демократичною пресою усіх відтінків, від правої до лівої соціалістичної, втворилася в світі доволі поверхова опінія про ситуацію в Греції. Отож на думку пересічного громадянина, противника комунізму, в Греції існував би спокій, якби не зовнішні чинники. Всі зовнішні чинники всіма засобами підтримують незначну групу грецьких комуністів, і тільки завдяки цьому комуністи можуть чинити такий завзятий опір грецькому режимові, за яким стоїть більшість населення.

Тим часом воно не зовсім так. Безумовно, підтримка з-зовні, яку дістають грецькі комуністи, відіграє велику роль. Але без існування внутрішньої бази, без підтримки та симпатій боляй частини грецького населення, вона не могла б нічого вліяти та була б уже давно зліквідована. Опінуючи холодним розумом ситуацію в Греції, треба ствердити, що акція грецьких комуністів не має чисто агентурного характеру, бо користуються підтримкою великої, і треба не відверто сказати, джраз поступової частини грецького громадянства, що вона має широку базу серед трудящих мас Греції.

Є багато об'єктивних причин, які склалися так що акція грецьких комуністів має глибоке коріння на грецькому ґрунті. Одна з найважливіших причин теперішньої ситуації в Греції — це повне розладнання грецького господарства — авише, притаманне, зрештою, й іншим країнам повосної Європи, та зв'язана є з ним загальна нужда населення. Але в той час, як уряди інших країн вживають різних заходів (від глибоких соціальних реформ починаючи, через глибоке господарство такими заходами як раціоналізація харчів кінчаючи), щоб якщо не ліквідувати, то боляй зменшити це розладнання, то грецький повосний режим виявився зовсім нездатним та не вжив навіть найменших заходів для поліпшення невдячного господарського становища. І то не зважаючи на зовнішню допомогу, не зважаючи на мільйони одержаних фунтів стерлінгів і доларів. Ці мільйони, а наліто ж не контрольованої з-зовні британської позики, пішли великою мірою не на закуп товари першої потреби, хліба для голодаючого грецького населення, але на закуп предметів розкоші, таких як радіоприймачі, годинники, косметика. Цими товарами, як завває атевський кореспондент „Нью-Йорк Таймсу“ Раймонд Даніель, заповнені усі склади стоднів та інших великих міст Греції, тоді як вулиці заповнені голодним обдертим населенням. Кувають всі ці люксові речі спекулянти на соевей гроші, яких вони одержалися на різних, нічим не переслідуваних, спекуляціях. „В дійсності, — пише далі той таки кореспондент, — не існує в Греції жадного поважного контролю своєю. Уряд не здатний протиставитися різким „бізнесменам“,

що нагально жадать імпорту таких товарів, які через високі ціни приносять зиск державі, напр., американських авт, англійських роверів — тощо. Не існує жадної раціоналізації харчів, а контроль ціл — звичайний собі жарт“.

Харчова і сільсько-господарська комісія ООН вислала була минулого року до Греції господарську комісію. Недавно опубліковано звіт цієї комісії. В цьому знаходимо гострі закиди про некомпететність і нездатність грецького уряду. Там теж стверджується, що, наприклад, заможні класи в Греції платять лише 15% податків, тоді як 85% мусить платити вбогі населення. „Податкова система відповідальна за нерівний розділ багатства і податків Греції“ — стверджує звіт комісії.

І тут приходимо до другої основної причини поширення впливів комунізму в Греції. Грецію опанувала найкрайніша реакція. Під виглядом боротьби з комунізмом грецькі урядові кола, в яких перевагу мають праві реакційні партії, ведуть найбільше завзяту боротьбу не тільки з комуністами, а й з цілим поступовим грецьким світом.

Але не будьмо голословні. Дамо слово знову таки американським кореспондентам. Ось що писав ще в квітні ц. р. про становиче в Греції нью-йоркський орган республіканської партії „Геральд Трібюн“: „Монархічний грецький уряд намагастяся трактувати всіх не-монархістів, як комуністів“. Після 12-тимісячного панування монархічного уряду дійшло там до найбільшого роздвоєння, нужди та гіркого розчарування. Більше грецького уряду — страшний. Його одніюка політика — це опозиція проти комунізму. Уряд завжди заявляє, що полагодження всіх проблем мусить ждати до часу, аж поки не зникне комуністична небезпека“. Реакційність грецьких провідних кіл та їхня нездатність і небажання піти назустріч домаганням робітництва і селянства потверджують теж інші американські часописи. Часопис „Форін Полісі Булетін“ пише: „Грецький кабінет опанували найкрайніші праві. Тому багато поміркованих елементів вагаються підтримувати уряд, а велика частина розчарованих і не-комуністів прилучилися до найкрайніших лівих.“ „Кожний, хто стоїть боляй трохи наліво від середини, є для грецьких урядових кіл комуністом“, — стверджує кореспондент „Таймсу“ Даніель.

Реакційність грецьких урядових кіл та зв'язане з тим небажання і неспроможність перевести жаднебудь реформи, бо вони вдарили б по класі грецьких капіталістів, на яку якраз уряд і опирається та інтереси якої захищає — це основні причини поширення впливу комуністів, це основна база їхнього опору і їхньої сили.

Не зважаючи на те, що лад, який запровадили б грецькі комуністи, орієнтуючись на СССР, був би не краший, а то й гірший, ніж лад грецької реакції, все ж грецькі комуністи об'єктивно мають рацію, бо класи і домагання їхні правильні і справедливі, оскільки вони вистоять з вимог реального життя. І лад за нами йдуть маси. Маси не знають і не бачили жаду, який існує в СССР. Зато вони відчувають на своїй власній шкірі тугар грецької реакції і йдуть за тими, хто найбільше радикально їй протиставився та кинув гасла, що за своєю суттю правильні.

Так — прийайні досі — виглядала ситуація в Греції. Невідомо, як даліше на неї реорганізація ури-

ду Тсальгаріса і прихія до влади ліберальної партії Софуліса, що став міністер-президентом нового уряду. Але та обставина, що монархисти були змушені поділити владу з лібералами, свідчить про щораз більшу лібералізацію країни.

„Полагодження всіх проблем мусить чекати аж до часу, коли зникне комуністична небезпека“, — заявляє грецька реакція. Цим прикриває вона свою нехоть до якихнебудь змін, до якихнебудь соціальних реформ та захищає старий лад. Це стара тактика кожної білогвардійщини, не тільки грецької. Прикриваючись гаслами боротьби з большевизмом, вона стає на захист свого загниваючого світу. Цим способом, звичайно, вона його не врятує, бо нічого, що відживає згідно з законами природи, врятувати не можна. Зате, хоч як це на перший погляд виглядає парадоксально, цим способом вона найкраще промочує шлях комунізму. Можна сказати зовсім

Пропагандивний наступ Сходу

Останнім часом Совети ведуть посиленний наступ на решту бастионів Західної Європи, головню, через густу сітку павутиння своєї інтегральної брехні й руйнування пікових моральних засад збробою пігілізму. Мета цього — зруйнувати зсередици суспільні й моральні основи вільних народів, щоб опісля віддати їх терористичним експериментам, як це сталося вже з цілим рядом європейських „визволенних народів“.

Ось у маленькому містечку Зекепгайм можете дістати советський журнал „Новос Время“ німецькою мовою, видаване аж у Москві; в Гайдельберзі купште „Історію ВКП(б)“, біографію „вождя трудящих усього світу“, брошуру про релігію в СССР, про „найпереловішу“ індустрію і т. ін. В інших місцевостях пишляються пропагандивні реаліти, на зразок „Советський Союз — який він є в дійсності“ (з долученням на окремому аркушку портретом Сталіна), „Об'єднання вільних народів“, „Советська демократія“, писання Сталіна й Леніна, „Vie sovietique“, владане советською амбасадюю в Парижі та багато інших.

Метода одних — саморекляма, тобто показати Советський Союз, як „колиську“ щастя і поступу; мета інших — зогідати демократичний світ, його принципи, свободи й релігію.

В журналі „Новос Время“ найдете писану в різкому й осоружному тоні передову статтю про англо-американську політику в Німеччині, статті про американську політику на Близькому й Далекому Сході, про „рмарок білих рабів у Канаді“ і т. ін. В останній статті пишеться про жертв „новочасних піратів“, про сьнтальців, яких ще недавно ті самі писак таврували воєнними злочинцями, бандитами й фашистами, а з другого боку плакалися над ними, що, мовляв, ці нещасні „не можуть повернутися на батьківщину тільки в наслідок перешкод з боку західних держав.“ Всі економічні й політичні починання демократії називається в тих статтях реакційними, буржуазно-фашистськими й скерованими на зпичення народу. Натомість свої, советсько-комуністичні експерименти вихваляється і рекламується як судо-парозні, спрямовані на всебічний розвиток мас і їхній добробут. Югославія, Мадярщина, Польща, — це „бастиони демократії й свободи“, а Італія та Греція — „васаї капіталізму й імперіалізму“.

У шотияневому „інтернаціональному огляді“ журналу „Новос Время“ світові події розглядається з застосуванням циркового стилю і авробатичної діалектики, так пото-

сміло, що кожна реакція, це сьогодні форност комунізму і СССР.

Основною і незаперечною правдою є той факт, що хто хоче не тільки боротися з комунізмом, але й перемогти його, мусить вибрати таку тактику боротьби, яка б довела до цілі. Методи білогвардійщини не тільки не страшні для комунізму, але, навпаки, підготовляють його перемогу, бо килають в його обійми маси. Треба вживати, отже, інших метод, таких, які виривали б з рук комунізму аргументи, які усували б реальний ґрунт його поширення, усували б йому ґрунт з-під ніг, відбирали вплив на маси. Політично і соціально свідомі маси не хочуть сьогодні бути тільки пасивними парламентарними виборцями. Вони вимагають сьогодні від демократії справедливої розв'язки різних соціальних проблем, реформ, які привели б до найбільше справедливою розподілу земних добр і добутоків праці. Треба, отже, перевести основні соціальні реформи,

якнайскорше господарсько оздоровити Європу, забезпечити трудящі маси від нужди і голоду. Цим тільки способом можна усунути основні причини, які дають можливість комуністам та їхнім большевицьким покровителям жирувати та мобілізувати маси.

Звичайно цього не може виконати ані грецька, ані жадна інша білогвардійщина. Вона не забезпечить цивілізації під навали варварства. Ці завдання може виконати тільки найбільше поступова частина європейської суспільности. Тільки вона, взявши владу до рук, зможе перевести відповідні реформи, вирвати маси з під впливу комуністичного впливу та зможуть виконати їх саме проти цієї найбільше реакційної сили в світі. Тоді зникне комуністична небезпека не тільки в Греції, а й в інших європейських країнах і шотшо тоді можна буде говорити про реальну можливість розбиття джерела лівої європейської реакції СССР.

М. Ст.

мих советській публіцистці. Хоч слова „советська демократія“, „нова демократія“ деклямується у всіх відмітках майже на кожній сторінці, проте весь журнал дихає джкою неспаяністю до демократичного вільного світу. Ось що читаємо в передовій статті ч. 25:

„Демократія XIX ст. в порівнянні з абсолютизмом означала деякий поступ, але сьогодні вже не відповідає прагненням народів... Час уже збагнути, що такі увчлення в XX ст. — безнадійно перестарілі... Уже само існування Советського Союзу є фактором, який змінив ґрунтовно міжнародне становище Консеквентна політика миру, ведена советською державою — ось оборона суверенних прав малих держав, поманування волі народів“.

У люксовій книжці М. Михайлова „Советський Союз, територія і населення“ СССР прелставлений велике база земного щастя, де по Жовтневій революції добробут і культура зросли більше як на 40% (і це можна мірвати процентами!), населення на 16%, тобто 23 1/2 млн, і то тільки за час від 1926 р. до 1939 р. „Такого природного приросту немає в жодній країні“ — читаємо в книжці. У брошурі „Об'єднання вільних народів“ читаємо таке:

„Вже в перших актах советської влади заімено було про право російських (!) народів на самовизначення аж до відділення і створення самостійної держави. Советська держава, яка все заступалася за право і свободу, здійсноє ці принципи повнотою і внутрі своїх кордонів. Вона є побудована на повній національній рівноправності“.

М. Михайлов долає таке пояснення: „Російський народ, що начисляє майже 100 млн., створив у своїй історії велику державу і високу культуру, він зібрав довкруги себе інші народи Росії (!)“.

У брошурі, виланій перек 30-ма роками з Лейпцигу: (Dr. R. Stube: Ukraine, Verlag Velt, 1915) читаємо, що наприкінці минулого ст. української людности начислялося 27, а в 1915 р. біля 30 млн., крім Галичини і Буковини.

Опісля задаки советській „національній політиці“ це число зросло аж на 31 млн. у 1926 р. і на 28 млн. у 1939 р., тобто 13 літ пізніше! За цей самий період „старший брат“ — російський народ — зріс з 66 млн. (1926 р.) на 100 млн. (1939 р.)... Справді, такого природного приросту немає в жодній країні. Але в незоросту такого теж щя не було і нема...

В „Об'єднанні вільних народів“ на 9-й сторінці домідується, що завдяки Жовтневій революції українськом робітникам, які жили за царських часів у землянках і в злиднях, „за одну ніч піднялися життєвий стандарти“ (!!).

самореклями з брошури „Советська демократія“:

„Советська система — справді народня система, край без криз і безробіття... У культурному відношенні Советський Союз — один із перших у світі. Право на працю є таке самозрозуміле, що советська молодь взагалі й не знає, що означає слово безробіття. Можна розвільнитися відділ об'яв у якій хочете газеті, але не знайдете в них оголошень „Шукаю праці““.

Інше речення ще більш виписює тасмишно советської фага-моргані:

„Кожний громадянин Советського Союзу посідає необмежені можливості всестороннього розвитку своєї особовості і свого індивідуального життя. Держава і суспільність прагнуть розвитку приватної ініціативи одиши у всіх ділянках життя — в політиці, економіці, в науці і мистецтві“.

Немає в цих писаннях і згадки про ахілову п'яту советської системи, про советську „справедливість“ модернізованих джунглів, про 20 млн. рабів у концетраційних таборах і т. ін. Пропаганда червоного тоталізму, яка затратила вже всімі межі пристойности, має головням своїм завданням — прикривати свої цілі та методи самореклямою, використовуючи ту обставину, що советську дійсність за залізною заслоною перевірити не так то легко. Серед матеріалів підсоветського фольклору є характернична анекдота: „На одному мітингу якийсь советський громадянин обурився, почувши, що на його вулиці збудовано багато нових будинків — він там постійно живе і нічого подібного не бачив. — Товаришу, ви не читаєте газет, а тим самим відігли від життя! — зауважили йому. Громадянин більше не заперечував...“

Советська пропаганда є майстром творити фікції, але й шпідливість вимагає вже рішучого і відкритого протидіяння. Вона бо готує людству моральну руїну, розбрат, страх людшини перед людиною. Хоч „визрощей (російський Г.К.) — пише американець В.П.Вайт у своїй книжці „Звідомлення про росіяні“ — і є соціалістичним, але він є також московським. А як такий, усладкував він кули сильшю трагедію від монгольського царя Джингис-Хана, ніж від Маркса“.

Наше завдання — невинно боротися із східною тотальною брехнею. Г.К.

Виправлення дванадських пэмиди

В ч. 64 „У.В.“, в статті Ю. Дзюнич „Проблеми“ трагедію злізла друкарська помилка, з яких виправлення наголошати: стор. 4, перша колонка п'ятого, 17 р. згоря, паласяно „відіши“, треба „лідиши“, в четвертій колонці, 16 р. згоря, стоить „NSDAP“, треба „NSDAP“, в 17-й колонці, 3 р. згоря, встановлює баг стрічки слово „ше“, і в тій же колонці в 3 р. згалу складування „белогвардійськ“ замість „белогвардійськ“. На ст. 5, колонка 1, перший р. згалу, надруковано „в Англії“ замість „в

Відповідь колегам-педагогам

(З приводу статті в ч. 52, 53-54 „УВ“)

„...choq des origines naquit la verite“ (від візв'язних співорівня ризик думок пародуються істина) — каже мудро французьке прислів'я. І я безмірно радий, що моя стаття „Завдання українського педагога“, уміщена в ч. ч. 52, 53-54 „У. В.“, знайшла належний відгук у вашому суспільстві, а зокрема в рядках вашого учительства.

Переходжу тепер до відповідей і роз'яснень по окремих точках.

1. Пан учитель Сміл, беручи в оборону особу учителя старшого покоління, мабуть, припускає, що має діло з якимсь відносно-молодим педагогом. Інформація шаловного пана учителя, що автор статті „Завдання українського педагога“ має вже 55 літ, тож і сам належить теж до старшого покоління, хоча при цьому за собою вже 25 літ праці на педагогічному полі. Але це не перешкоджає йому відчувати дух часу і його потреби та „тримати крок“, не відстаючи від історичного процесу життєвого розвитку. І при уважливій аналізі слів моєї статті кожну ставлю ясно, що виступаю я не проти увічненої педагогічної старости і педагогічного досвіду старшої генерації нашого учительства, а тільки проти тих її представників, що беззастовно відстають від живого життя та пробують вносити в шкільну організацію нашої скитальчої сучасності приписи і робочі методи далекої минулості з ідентичних часів перед першою світовою війною. За підставою цих моїх тверджень промовляю логіка фактів.

2. Незаб'явши колеги з рядів підсоветського учительства не беруть ніяк за зле, коли я згадав про ті педагогічні форми, в яких їх виховала і які прищепила (я не кажу, що всім!) їхній педагогічний психізм совєтська шкільна система. Бож виступаю у даній випадку я не проти них (там більше, що в їхніх рядках знаю не одного вірного учителя), а проти ось тієї неадекватної системи, яку вони ж самі змальовують у страшних барвах.

3. Зовсім зайвим є перекопувати мене про неумовність і життєву цінність об'єктивності. Як директор школи я і сам пишу кожного тижня ті об'єктивні. Але ця цінність не змертвєє мою душу, не робить із мене педагогічного мумію та не перешкоджає мені відчувати і розуміти психіку учня, особливу складку і особливу деформовану жалюванням умовами нашої життєвої дійсності.

4. Ніде і ніяк у своїй вступі я не висловлювався проти директорського контролю педагогічної роботи. Але, коли вже по справу зачеплено, то скажу, що і відносинами до підвладних колег-педагогів має бути також пристосовано до специфічних умов, потреб та завдань поточної дійсності. Директор-бюрократ, директор-жукія буде в

обставинах нашої сучасності особливо шкідливим для шкільної справи.

Ласкаво прохаю всіх моїх опонентів ще раз уважливо перечитати початкові рядки моєї статті:

„Засади і провідні думки педагогіки вічні. Але способи й методи практичного застосування цих засад у реальному житті функціонально-змінні, бож залежать від життєвих обставин місця і часу“.

Не заспокоюючи собі цієї провідної думки моєї статті, годі належно зрозуміти й справно оцінити цілий її зміст, скерований до зовсім реальної і практичної мети: дати сучасній школі відповідного, „сучасного“ педагога. Педагога, що в стані був би з належною широтою зрозуміти потреби сьогоднішньої дитини та викресати з себе вогонь творчого запалу і волевої напруги для успішного поборення всіх колосальних перешкод нашої лихої і невблаганної доби. Такий педагог має посягати ажсправді не абиякі духовні прикмети. І тому справно зазначає пан С. Леонідів, що сучасний педагог „повинен бути перш за все добрим християнином“. Безперечно! Але — додаю од себе — не тим лише „християнином — церковником“, що обмежує свою поборність акуратним відвідуванням богослужб, а тим реальним „християнином-практиком“, який великі засади Христової науки прикладає щоденно в своїх відносинах до інших людей, а зокрема до шкільної дитини та юнацтва.

Кожна одна із найшкідливіших державних розумів Німеччини сказала, що „франко-пруську війну, яка спричинила постанови могутньої німецької держави, виграв німецький учитель“. Той учитель, що своєю дрібною, непомітною, але справді творчою працею виховав, вишколював і підготував до життєвого чину одну по одній молоді генерації німецького народу. Ось на такого святого, ідейно-відданого та жертвенно-заповідного учителя чекать мільйони української людности. Незвичайно з природи обдарований і вправду талановитий наш народ гостро потребує доброго проводу і доброго вихову. Ту керму і ту життєву науку дасть нашим правдивішим молодим поколінням відважливо настановлений у своїй думці і почуваннях український учитель. Це він і тільки він виховає своїм серцем і своїми руками ті конструктивно-творчі кадри нашого суспільства, які доправадять нашу націю до гідного і по праву її належного місця в сім'ї народів нового відродженого світу.

Борис ЛИСЯНСЬКИЙ.

Самокритицизм — не вадить

Кожній розумній людині, в кожній діяльній життєвій діяльності необхідний самокритицизм. Без самокритицизму всякі прояви діяльній людини сходять на манівці.

Ми говоримо тут про загал людей чи мистців і про потребу в них самокритицизму. Отож, людина без самокритицизму стає смішною, сама цього не зауважуючи. Розуміється, що забагато самокритицизму вбиває у людини, в мистецтві всі творчі прояви. Але в нас, надто в теперішніх умовах, це не трапляється і не загрожує нам. Навпаки, є познати, що брак самокритицизму веде наших людей на фальшиві шляхи. А тому, що маю на думі мистецтво, докладно — спів і класичний танок, то можна твердити: сходимо на лубок.

Праїде гурток мистців: мейпо-опрано, баратон і балетні ташпортрости. Зійдеться повний „театр“ (просторий, пристосований гараж) вашої і чужої публіки і починається вечір. Від першої до останньої точки програми — лубок. Він — голос, може колись був і гарний, і здоровий, а сьогодні — ні металю, ні кольору, загнаний в горло, а високі познати в голові; голос його аж просять: „Дай мені добру школу — я у світ понесу тебе!“ Вона — емісія ніякої, нерівність регістрів, зманірованість, горло хто його зна, куди воно сягає. У нього рухи, в неї — гримаси устами при співі — одні жах. А класичний танок: виходить нерівно, нервозно, важкувато, без тієї такої необхідної у класичному танку — класичної грації, м'якості, браку „дегаго“, немає тієї необхідної класичної естетики в еволюціях; усе рубане, важке пурпалювате. А в усіх зауважується й охота, й добра воля, але брак самокритицизму, що зводить мистецтво на манеру, а там — і готовий лубок.

Розуміємо — прокляті часи для тих мистців, які хочуть учитись, гнути в широкій світ. Знаємо, що не легко сучасні умови перемогти, щоб дістатись на біржу співаків, якою є Міляно (бо, на мою думку, для українського співака чи співачки відповідало лише кміська школа, яка має добру марку в Італії, і мілянська чи пак — італійська). Алеж, не можна профанувати мистецтва, давати лубок і виставляти себе, як українців, на сміх. М. О.

До гастролей оперового ансамблю в таборах Вюртембергу і Бадені

Не знати, чи почули наш заклик поліпшити культурно-обслуговувальні умови („За культурне обслуговування околиць“, „УВ“, ч. 23/86) чи з власної ініціатици, яку можемо тільки вітати, але з приємністю констатуємо, що на табірних сценах нашої області вже побували театр реж. В. Блавацького і оперний ансамбль.

Кілька думок до гостинних виступів останнього.

Три дії мешканці табору Гренадль-Казерне мали насолоду бачити й чути наслідки одиоричної творчої праці виступково-жертвовного колективу майстрів вільної української культури, що в умовах скитальцтва, для окреслення невідповідних умов якої тяжко й підірвати епітета, продовжують створювати шитку традиції розвитку українського оперного мистецтва. Рівно рік тому, коли вістку про створення ансамблю ми почули в середовищі правдивих преси й інформації, чимало присутніх теоретично сяк-так, а великою резервою погоджувалися з можливістю продуктивної праці такого колективу. Підстав до цього було багато; можна сказати стільки, скільки було перешкод перед ініціаторами великого мріва, якими випалились диригент Богдан Пюрко і його співробітники. Перш за все важко було злитися з сміливим і неминучим поєднанням двох поетів: опера і мандрівка по табірних сценах, фактично, мандрівка без спеціального вираду через льодове поле з тонкої роботи порцеляновою вазою, якою є голос співця. А наслідком цього поєднання були і є ще донні сотні інших більших проблем і звичайних побутових дрібниць, які навряд чи когось давали спокій. Не менш важливою була і проблема оперного глядача, що була фактично проблемою рентабельності цілого ансамблю, бо стало майже невідличним пра-

вилком існування оперних театрів в навіть унормованих державних умовах за рахунок дотації. Ми не знаємо, як розв'язувати ці проблеми заспокоєння і керівники ансамблю, але після року праці і шкєли того, як бачимо їх в Ельвартені, в Дуффенгаузені чи Етлінгені, не можемо не захоплюватись шити каменярями. Після вистави „Тоска“ ми чужо захоплені відгуки про гру Л. Рейхаровича в ролі барона Скарпія („Такого Скарпія не мала державна Варшавська опера“), чужою десертні похвали К. Задорожній, Л. Гори, І. Зайфертлі, Ф. Носенко (малюм Бетерфлія), А. Піддубній, Ст. Хвалі — загалом всім, що краще чи гірше, але однаково чесно і ширю дають нам підстави, якщо не гордиться, то принаймні почувати себе рівними з народами, що десятиліттями мали безміри сирвалтлівні умови свого розвитку.

Крім сердечної подяки, яку зрештою щедрими оплесками висловлювали пераз наш глядач, що — слід в радості признати — трималися виступково культурно-протитом усіх вистав, маємо побажання під час наступних гастролей придбати справді мистецьку програму — лібретто, бо нинішні видання не витримують критики (для прикладу: „Гортури принаються і, на прохання Тоски замордованого Маріо вносять до кабінету...“ і тут же порут... „Маріо голосно співав гімн про перемогу“ (підкр. наше: М. Т.).

Разом з автором невеличкої довідки (О. Л. „Депо з історії українського оперного мистецтва“), надрукованої у програмі до „Мадям Бетерфлія“, що раз підкреслюємо великої суспільної ваги користь, яку робить оперний ансамбль — діялова лабораторія для онанування музичної культури — і амалькаємо до всебічної його підтримки. Микола ТАВОЛГА.

Свято Шеремоги

28-мі роковини походу об'єднаних українських армій на Київ та здобуття його відстокували коз українські воики в таборі „Орлик“ в Берхтсгадені, — „Вечором Споминів“.

Моз на фільмовій ленті пересунулись перед слухачами полі з липня та серпня 1919 р.: обилі українські армії в трагічному стані, замкнені в чотирокутнику смерті, — несподівана поміч, однак не з-зовні, але через об'єднання наддніпрянців з наддністрянцями та спільна акція обох об'єднаних армій проти ворога. З двох концепцій: походу на Київ, та походу на Одесу, — перемагає перша — наддніпрянська. Ефект: Розбиті XII ворожої армії та оточення XIV ворожої армії. — Дві

фази походу на Київ: жмерянська покінчена здобуттям Жмерянки та друга київська, покінчена здобуттям в дні 31. 8. 1919 р. Києва.

Обидва доповідаті, б. командирів куренів УГА, що брали участь у здобутті Києва в 1919 р., шп. О. Ст-мір і М. П-чині розказали про перебіг боїв за Київ.

Іх спомини були переплітані виступами мистців п. Ірена Старосольської, п. Оксана Тарнавської-Когут, п. Роми Дзюбницької і п. В. Саковського, які співом, скрипкою, грою на фортепіані та рецитативом прикрасили це вошче свято.

Євген ЯНИЧ.

В. ГЛУШКО

Один із плеяди Тобілевичів

(До сорокаріччя з дня смерті І. Карпенка-Карого)

Карпенко-Карий (народ. 1845 р. в с. Арсєвічів на Херсонщині), належить до той знаменитої родини Тобілевичів, що дала українському театрові М. Садовського, П. Саксагєвського і таку прекрасну співачку і артистку на ролі героїнь, як Садовська-Барелоті. Він був найстарший в родині. Так само як і його молодші брати, І. Карпенко-Карий був першорядним актором, але глосним полем діяльностю для нього стала драматургія. Тут він відомо знайшов себе, розкрив свій хист і став визначною постаттю українського театру. До 1881 р. він перебував на службі в Бобрині та Єлсаветі. В цих містах і відбувались його перші сценічні виступи в аматорських виставах. З повітового суду, захопленій театром і літературою, Тобілевич потрапив на посаду секретаря поліції. Можна уявити собі, як ця прірва номіж дрією і життєвою практикою мучила його. Але він не онускається, його ратує те, що від батька одержав від добру спадщину: твердий і шкєлий розум, рішучість та витривалість у роботі. Пропадану у життя

заповісне театр-самоосвіта, наспичене мистецькими інтересами родинне оточення. Серед його приятелів — майбутній „батько українського театру“, неперевершений комедійний актор, Марко Кропивницький, великий вплив має також учитель херсонської гімназії Дмитро Пальчиків, колишній член Кирило-Методієвського братства. Саме тут треба шукати джерело та коріни захоплені молодого Тобілевича визвольним українським рухом, політичними і соціальними питаннями. Шкєла і своєрідна ситуація, майже паралоксуально-урядовень поліції — і майбутній творець української соціальної драми, поліції — і захоплення передовими, національно-соціальними ідеями та течіями. Але незабаром за „неблаговажливостю“ — підозра в правоналежності до української „Громади“ — в 1881 р. Карпенка Карого звільнюють з посади і засилають до Новочеркаська, де він і пробує біля 2-х років. Відбувши заслання, він деякий час працює коло землі, де має широкую можливість спостерігати яскравий селянський типаж. Так відбувається близьке знайомство з

селянським життям і побутом, яке дало багатий матеріал для сценічної і літературної творчості. Далі йдуть роки авторської праці: спочатку в трупі М. Старицького (з 1883 р.), а з 1890 р., аж до самої смерті (1907 р. в Берліні) — в трупі Саксагєвського. В останнього він займає поважне місце і як актор, і як адміністратор. Слава Карпенка-Карого як драматурга затьмарила його акторські обсяги і буде кривдою, коли в ювілейній статті ми не згадаємо акторське обдарування драматурга. Л. Старицька-Черняхівська пише: „Карпенко-Карий був першорядний артист. Це був артист знавців театрального мистецтва, не артист юрби. Його талан не клався в очі, але це була тонка художня гра майстра-аристократа мистецтва. Як обробляв він кожну тню! Якою тихою лаголою виляло від Карпенка-Карого, коли він уявив на сцені тихих старих діда! Яку страшну силу, жорстокість і сухість виявляв той самий лагінний Карий в тинах калиток, скарел, зажер! Його зеленкуваті очі аж праскали, аж напали, як у розражененого kota“.

Початок драматичної творчості припадає на 1883 рік, коли письменник перебував на засланні в Новочеркаську. Там і з'являється його перша драма „Бурлака“ („Чабан“). „Бурлака“ — це народження драматурга, народження широко-загальної

і міцно-збудованої української соціальної драми. Тут немає ніякої абстрагованої алегорії, схеми, примітливості, агітки — говорить реальне, справжнє життя, живі люди, їх почуття. В „Бурлаці“, як і в більшості п'єс, виступає сільське життя пореформованої доби з тими „новими“ людьми, що їх породила соціальна діяльність. Цим новим явщем були Пузірі, Калатки, Окуві тощо, що вбившись понад сільський загал почали свою темну справу збагачення за рахунок сільської маси. Таким „хазівом“ в „Бурлаці“ є воловий старшина Михайло Михайлоич, що лише розгорнув свій пасти, а тому обмежується пози „дрібничками“ — шахрайством та хабарництвом. Наступ „хазівів життя“ викликає рух спротиву, він породжує героїв „голоту“. На похмурому тлі злизи, темрини, злирства, урядової сваволі, „валуєвської дійсності“ виділяється світла постать бунтаря Бурлаки. Ця тема Пузірів з їх „шірочини“, бунтівників, а також невдавших „зурив“, яких дають „хазівське колесо“, буде змістом багатьох п'єс Карпенка-Карого, ще не раз буде він вільно і спостережливо віднаходитися в окремі епізоди гострої боротьби за землю, життя, волю. Окремими фрагментами цієї теми є: „Розумний та дурень“, „100 тасак“ і „Хазів“ з маніакальним Пузірем — шити українським варіантом савара.

Класична закінченість образу вводить Пузіря в коло світових художніх образів, в коло Гарпагона, Гобсека, Плюшкіна, Шеллока тощо.

В свій час вражаючу сценічну постать Пузіря дав А. Бучма. Він дав ту всеоглаваючу пристрась, коли у людини не залишається абсолютного нічого, тільки одна голд, едина пристрасть, яка бенкетує у своїй панівній самоті. Гріш для Пузіря все — Бог, кохання, різна дитина, межа життя, — все, чим живе людина.

Царська цензура не пустила „Бурлака“ на сцену. Драматург, який прагнув до значної, на всю широчину розгорнутої, соціальної тематики, мусів тамчасово, до краєвих цензурних часів, узятися за інші сюжети. За 20 років він написав біля двох десятків п'єс різних жанрів. За тематикою їх можна поділити на п'єси родинно-побутові, з перевагою особисто-моральних моментів, соціальні, де стрижнем є гостра класова боротьба, та історико-романтичні з поетизацією минулого і Україною в її змагках з національними порогами.

Найкращою та найбільш характерною для першої групи п'єс є драма „Безталанна“ (авторська назва „Хто винен?“). Ця історія з назвою цієї п'єси. „Безталанна“ була в цензурі під назвами „Хто винен“, „Чарівниця“, нарешті „Безталанна“. Вона лежала там мильо

У балетній школі В. Переяславець

Ви бачите першу посмішку дитини, і вас полонить невидима сила чару. «Краса» — стерте і шаблонне слово, щоб визначити ним туди, що в даному разі полонить вас. Це сила того чистого і незайманого, що йде безпосередньо від самої природи, недоторканого людськими руками.

Ми знімемося балет учнів-дітей школи прима-балерини Валентини Переяславець з Інгольштадту. Крізь умовність бутафорії спели ми удаючись те, що від природи дано людині, те — що таїть в собі зерно, з якого виростає мистецтво, воно вас полонить, і ми переживаємо благодійне відчуття, що справляє на нас перша дитяча посмішка. Тут живе сама врожденість, що від дбайливим доглядом розвивається, щоб розквітнути — тут народжується мистецтво, і ми маємо нагоду бути хвилину біля його колісця.

Таке перше враження справляє на нас балет, що його як підсумок навчального року провела школа, всього в кількох таборах американської зони.

Балетна школа В. Переяславець почала працювати в червні 1946 р., в складі двох груп: молодшої, учні віком від 9 до 11 років, і старшої. Записатися до школи поналі 40 учнів, але прийнято — 21.

Батьки трактували почин керівниці школи несерйозно. Дітей послали до школи більше для їхньої втіхи. Тому і склад учнів у перших чотирьох місяцях мешав, дійшов до 12 осіб. Як бачимо, забавами і діти й батьки вдовольнилися й дали собі спокій з балетом.

До цього могло спричинитися не тільки нерозуміння хореографічного мистецтва, непопулярність його, але й ті безвиглядні перші початки праці балетної школи. Дійсно, коли го-

ворилося бачити, як на перших порах діти навчалися не в спеціально обладнаній кімнаті, з дотриманням всіх вимог культури гігієни саме для балетної школи, а в мешканні, тримаючись за ліжка, без фортепіано, то не можна було чекати оптимістичних сподівань, зокрема від батьків.

Після чотиримісячного навчання балетна школа в складі 12 учениць демонструвала свої перші успіхи перед глядачами. Цей успіх показав, що школа балету не забава і не аматорський гурток танців, а поважна річ. А діти ж показали тільки своє перше уміння: балетні вправи з палицею (екзерциції) та всього чотири танки: «Класичний» вальс — уч. Наталка Гришина, «Полька з везмедиком» — уч. Кама Амбілогова, «Ляльки» — Зірка Байрак і Домка Борис та український танок — ціла дитяча група.

Змінилася думка про школу в корисний бік. Повернулося до школи 8 учениць. В табірній театральній залі відгородили для школи куток, де можна було в більш кращих умовах провадити навчання. Але труднощі ще так багато-багато. Добути матеріял на потрібні убрання для учнів було неможливим, прикраси обладнання і знаряддя — теж велика трудність, покращити харчування дітей ніяк не вдалося. Єдину поміч має керівниця від свого старшого учня Юрія Гарасима, що багато вкладає енергії на організацію праці школи. Найбільші труднощі балетної школи полягають у цілковитій відсутності коштів. Прима-балерина В. Переяславець за свою величезну працю не одержує ні від кого ніякої плати. Навчання в школі є безплатним. Це дуже добрий факт, бо мають змогу учитися діти злібі, а не ті, що можуть платити.

Не малі труднощі справляло нерозуміння завдань школи громадянством. Навіть висувались теорії: «Балетна школа має бути на аматорських засадах і вивчати, головню, українські танки, щоб тільки репрезентувати націю». Отакі «репрезентанти» дійшли в своїх теоретичних розважаннях аж до того, що вимагали від керівниці балетної школи послуговуватися в навчальному процесі українською терміно-

логією, а не французькою, загальноприйнятою в балеті, як, наприклад, в музиці є загальноприйнята термінологія італійська. ОМУС сказав з приводу цього своє авторитетне слово, і «українізатори» балету залишили керівницю школи в спокої. Отже балетна школа працює і дає за класичною системою, але діти вивчають і народні танки. Діти незвичайно захоплені навчанням, люблять і шанують свою вчительку. А свою любов і повагу до неї виявляють ділом, зразковою поведінкою і навчанням. Навчання балету В. Переяславець узгодила з навчанням дітей у школі, і це не перешкоджає одно другому.

Танок «Метелик». Учениця балетної школи Наталка Гришина.

Школа вже почала навчальний рік, збирається підготувати балет на 1 дію «Степова парівна» за лібреттом О. Степового, музику В. Божика.

Прима-балерина В. Переяславець поставила почесне й велике завдання перел своєю школою — плекати хореографічне мистецтво, яке в нас майже занедале. Для цього вона має намір розбудувати свою школу, щоб в ній могли вчитися діти з усіх місць перебування нашої еміграції. Це принесло б не тільки популяризацію і культивування хореографічного мистецтва, одного з високих видів мистецтва взагалі, а й дасть змогу виявити здібних дітей і уможливити їм науку. Пе-

редумовою до цього має бути створення в таборі Інгольштадт, де перебуває школа, дитячого інтернату для дітей всієї американської зони, які хотіли б вчитися в балетній школі. Цьому треба допомогти.

А такі учні є. Під час виступу балетної школи в таборах американської зони вивалося десятки здібних і обдарованих дітей, бажаючих також вчитися балету.

Ці короткочасні гастролі зловили школі широкую популярність. А хто з наших видатних громадських діячів завітає до Інгольштадту, то першим бажанням має побачити такі чарівні дитячі танки. Свої враження шановні гості залишили в пам'ятковій книзі:

«Мати нагоду бачити виступ школи прима-балерини В. Переяславець, — пише представник Українського Допомогового Бюро в Лондоні д-р. Яримович, — є щось, що зістанеся у моїй пам'яті на довгі літа. Пом'ямо тяжких умов, школа балетна рівняється найліпшим у Канаді».

Суперінтендент В. Кузів залишив такий запис: «З багатьох досягнень політичної еміграції на велику увагу заслуговує школа балету в Інгольштадті. Програма, на якій я мав прамісією бути з нагоду відвідин табору, останеться в моїй пам'яті назавжди. Цим висловлюю

Керівниця балетної школи прима-балерина В. Переяславець.

велике признання прима-балерини Валентини Переяславець, що серед невимовно тяжких обставин зуміла поставити цю ділячку мистецтва на найвищий рівень».

Маємо талановитого мистця балету, маємо обдарованих дітей-учнів. Потрібне зрозуміння і увага громадства, щоб школа росла і вирощувала талановитих артистів українського балетного мистецтва.

М.р.

Від Головної Пластової Старшини

Головна Пластова Старшина доводить тим до відома Українського Громадянства, що в 6-му скатовому «Джемборі миру» у Франції д-р. взяли участь також українські пластуни в кількості 51 особа.

Крім початкових перешкод, труднощів та несприятливих для нас обставин, участь наших пластунів принесла нам як з організаційно-пластового, так і загальнонаціонального погляду значний успіх і користь.

Завдяки прихильному ставленню Міжнародного Скатового Бюро та великій гостинності й доброзичливості французьких скаутів, наші пластуни мали можливість відпочитися активно в ягтя сорокатисячній спільноті скаутів п'ятдесяти народів та перевести між ними дієсно прамісію й незабутні хвилини в душі правдивої пластової дружби.

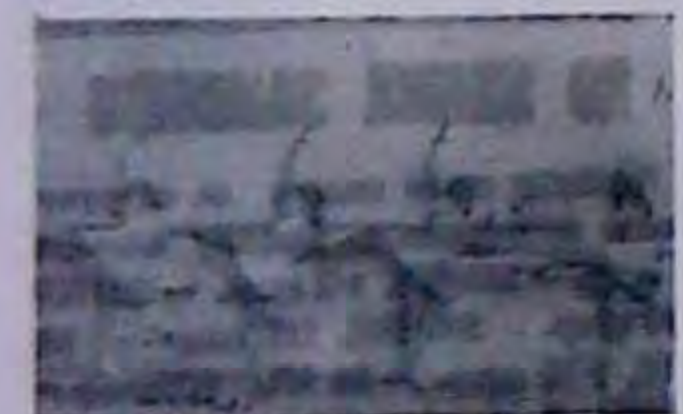
В цей спосіб наш перший на більшу міру виступ на міжнародній арені є не тільки доказом великої активності та правдивого розвитку україн-

ського пластового руху, не тільки добром пропагандою українського імені, але теж дає підставу для дальшої розбудови та поглиблення постійних зв'язків нашої молоді в душі пластового братерства з усіма скаутами організаціїми світу.

Повідомляючи про те українське громадянство, Головна Пластова Старшина складає опин під іменем всієї української пластової молоді усім громадянським інституціям, що в будь-якій формі причинилися до реалізації цього діла, щире подяку. Зокрема українські пластуни одержать у відзначні пам'яті допомогу, що їй уділяли наші заокеанські брати через Український Допомоговий Комітет Америки і Канади та Український Допомоговий Комітет Франції.

За Головну Пластову Старшину
Д-р А. ФІГОЛЬ
секретар

М-р. Г. КОРЕНЕЦЬ
голова.

Класичні вправи учнів балетної школи.

місців і напевно знов повернулася б до письменника, якби під час гастролів М. Замковецької в Петербурзі до неї не звернулися з проханням взяти участь в благодійному концерті два поважних урядовці. Артистка поставила вимогу, щоб цензура дозволила до вистави означену п'єсу. Це терміново було зроблено, але в цензурі вона втратила своє ім'я, бо російський-перекладач помилювався і написав назву п'єси «Безталанна». З цією назвою вона і здійснилася назавжди, тому що встановленого в списках дозволених п'єс наголовка вже не можна було міняти. «Безталанна» — драма невідомого подружжя. Конфлікт на ґрунті антагоністичних характерів ускладнюється і підсилюється застерілками, ще прадідівськими, забобованими звичаями та традиціями. Лиш дружина-чоловік-коханець переплітається з поширеним у народній поезії мотивом незгоди між невісткою та свекрухою. Палка, імпульсивна вдача героїв розриває вузол особистих і побутових суперечностей лихим вбивством. «Безталанна» — яскравий варіант притаманної українській літературі теми нещасливої жіночої долі, покаліченого людського життя. Карпенко-Карого і тут цікавить дія, видно соціального середовища, сила навали закам'яних звичаїв. Він емоційний і образний силою художнього вислову — «вистави в не-

гармонійному суспільстві не може бути щасливою посмішкою подружжя. На межі поміж п'єсами з родино-побутовою тематикою і соціальною стоїть драма «Наймичка». До драматичних творів з соціальною тематикою, крім означених вище належать: «Батькова казка», «Підпавши», «Повал Дівором», «Мартин Боруля» і незакінчена комедійна трилогія, окремими частинами якої є «Суєта», «Житийське море». Ці комедії були його останніми творами. Творча суспільна вдача та темперамент драматурга, з яких випливав його погляд на театр, як на високу школу народного виховання, штовхає письменника на шлях всебічного, ґрунтовного художнього висвітлення всіх тих процесів, які відбувалися в українському селі в другій половині XIX ст. Ось дурнувато-простацьке намагання пихуватого статучого чиновника Мартина Борулі видряпачити у «дворяни» і засвоїти зовнішні форми життя панів. Комедійна гострота, соковитість, риси суспільної сатиричності, а особливо сюжет нагадують Мольєрового іскрометного «Мішанива-шажатича». Цей самий процес соціальної диференціації села, але в дальшому його розвитку Карпенко-Карий виступив в одній із своїх найважливіших комедій «Суєта». З багаточисленною родиною Варильчанив лише

Карпо залишається біля землі, решта іде до далекого, але привабливого своїми веселощами міста — фактично іде до російського панства з його культурою, і неминуче колишні сільські діти Михайло і Петро опиняються в лавах кар'єристів, бюрократів, ворожих своєму народові ідейним духом, звичаями та мовою. Але образами свідомих представників сільської інтелігенції — Демила, Карпа — Карпенко-Карий доводить, що Україна поруч з Андрієм мала Остапа, поруч з «блудними синами» випостила і вірних дітей. У драмі «Повал Дівором», де фігурує новий тип сільської інтелігенції — Мирон Серпокрал, людина народу, з високою агрономічною освітою, що намагається об'єднати селянство в місній кооперативній «артілі», щоб успішно поборювати соціальні злидні.

Український побутовий театр ніколи не рава зв'язків з мелодрамою і далекими — хай зовнішніми — атрибутами романтизму. В етнографічно-побутовому театрі продовжувала своє існування й історико-романтична драма, започаткована М. Костомаровим у 30-х роках XIX ст. («Сава Чалан» — 1838 р. і «Переяславська ніч» — 1840). Але ніколи історико-романтична драма не була чистого відношення — завжди була злегка зафарбована побутовим. Так само

в свою чергу впливав і романтизм, вірніше мелодрама історичної драми на побутову драматургію, не даючи їй змоги навки розпроштаритися з умовністю та декоративністю. На відміну від М. Кропивницького Карпенко-Карий через виходив з свого основного творчого річища і писав історико-романтичні драми. Так появилася «Чумаки», «Бондарівна» (з великими відступами від історичних фактів та змісту відомої народної пісні) буфонний «Паливола», примітивно-байроновий «Лиха ісра полеспалить — сама шезне» («Сербів») «Що було, те мохом поросло», поетична «Ганза». Але історична драма не була стихією драматурга: для цього він був занадто реаліст, занадто тебезній, дидактизм убивав падаку романтичну увагу. Ось чому основу його історичних п'єс творить побут, звичай, суспільні взаємини, — узагалі весь комплекс народного життя.

Коли М. Кропивницький в основному є типовим побутовиком, захопленим мізерією життєвих зрібниць та етнографічними деталями (правда, знахилом зо мелодрамою), коли М. Старницький залюблений в яскраві, строкаті шати примітивно-сприйнятого романтичного театру з його барвистим ефектовним видовищем і дивним патетичним словом, то Карпенко-Карий — це творець реалістичної соціально-психологічної драми. З його

творчістю пов'язаний новий етап в розвитку нашого театру. Не відкладаючи етнографії, побутового малюнка, письменник намагається дати поглиблену панораму соціального життя українського села, дати внутрішній рух почувань діючих осіб — і судячи переносить центр ваги драматичної дії. Правда, не завжди це йому вдавалося: уникаючи мелодраматычних прийомів, автор ще не володів майстерністю невідомого «драматизму», що має своїм джерелом психологічний дію. В драмах Карпенко-Карого ще є побутова мистецтво, але почувається вже відхід від видовища з його яскравим примітивізмом. Карпенко-Карий наповнював побутовий театр глибшим змістом: почуття, настрої, думки лібових осіб набували соціальної та психологічної мотивації. Ускладнений образ людини вимагав від акторів удосконалення їх сценічної майстерності. Для зображення багатого своїм життям матеріалом образу треба було гучнішого слова, виразнішої міміки, чіткішого жесту і руху. Це відносилось до побутового театру на вищій стадії, поширивало його рамки, сприяло народженню нового і готувало ґрунт для дальшого глибокого розвитку українського театру. В цьому головному заслузі і головною творчою складовою Карпенко-Карого як одного з найважливіших наших драматургів.

Свято зброї — день фізичної культури

30-31-го серпня п. р. в день зодбуття об'єднаними Українськими Арміями золотого хреста в 1919 р. організаційний комітет з представників Пласту, СУМ'у, спортивного т-ва „Добуш" і студентів провели у Фраймаї святкування, що відкривало святкову академію 30 серпня, продовжено спортивними змаганнями 31-го серпня і того ж дня закінчилися великою урочистою ватрою. Академія відбулася в театральній залі табору Фраймаї і почалася доповіддю п. Тучака „Вступ з'єднаних Армій УНР 31. 8. 1919 р. до Києва"; після цього відбулася мистецька частина, що складалася з деклямацій [п. Морозовський], гри на бандурі [ш. Ковальчук, Драз, Гончарів], сольових і виступів хору під орудою п. Задорожного.

У педлю на спортивні майдані, після збірки і вівту перед представником комбатантів п. Кретом та після промови пластуна Маркуса піднесено прапор, і молодь СУМ'у та Пласту проделювала перед прапором, комбатантами, представниками товариств і таборовою Радою. Після цього відбулися змагання у марафоні та бігах з перешкодами на плані дистанції: 6, 3, 1 і 1/2 км. У змаганнях на 6 км. без обтяження перше місце здобув перший гурток спортивного т-ва „Добуш". Вей гуртки виявили велике завзяття і витривалість. Найбільш емоційною точкою програми було змагання пластуна і СУМ'івців з перешкодами. Гурток СУМ'у переміг фізично слабших юнаків-пластуна. Після цього відбулися виласи на мур та біг по мурах і

виласи на першій поверх у казармі. Кульмінаційним пунктом змагань було здобуття прапора. Увечері відбулася велика ватра. Після прочитання наслідків марафону та бігів з перешкодами авіт перебрав провідник Пласту на Фраймаї д-р Домбчевський, залучаючи ватру короткою промовою. Потім провід перебрав старший пласту Маркус, який вказав велике значення дати 31-го серпня 1919 р. Далі програма чергувалася: спогад про полеглих борців Батьківщини, спів, деклямації тощо. Весь дохід від виступів комітет вирішив поділити так: 1000 НМ для вів і сиріт по полеглих та інвалідах, 500 НМ на КОДУС, 500 НМ для Ради Фізікультури. Зазначені установи переберуть названу готівку з таборової каси. У-НИК.

У.Т.Г.І.

СЕКТОР АВДИТОРНОГО ВИСОКОШІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Українського Техн.-Господарського Інституту в Регенсбурзі — Мюнхені оголошує від 10 серпня 1947 року

- ВПС СТУДЕНТІВ НА ДІЮЧІ ЗИМОВІ СЕМЕСТРИ**
академічного року 1947/48, а саме:
- на 1, 2, 3, 4 сем. Агрономічно-Лісового відділу (Регенсбург)
 - на 5, 7, 8 сем. Агрономічного відділу (Регенсбург)
 - на 5 та 7 сем. Лісового відділу (Регенсбург)
 - на 1, 3, 5 сем. Ветеринарного відділу (Мюнхен)
 - на 1, 3, 5 сем. Будівельного відділу (Регенсбург)
 - на 1, 2, 3, 4 сем. Хемічно-Технологічного відділу (Регенсбург)
 - на 1, 2, 3, 5 сем. Фармацевтичного відділу (Мюнхен)
 - на 1 семестр Електротехнічного відділу
 - на 1, 3, 4 сем. Економічного Факультету (Регенсбург)
 - на 5 семестр Комерційно-Банкового відділу (Регенсбург)

Якщо на якийсь семестр, що тут не зазначений, зголоситься більша кількість бажаючих, то буде розпочатий ще й той семестр.

Щасливими студентами можуть бути особи з закінченою середньою освітою. За впису в другий і дальші семестри прохання треба дозвучити, крім натурального спідовства, ще й документи про закінчення відповідних попередніх семестрів на інших подібних рівнозначних школах.

Вписове становить 20, а студійне 250 нім. марок за семестр.

Детальні інформації цікавлять можуть знайти в книжці-довіднику УТГІ: „Правила, програми та плани навчання" (140 стор.), що саме вийшла з друку і висилатиметься інтересантам за 15 нім. марок. Вписувати від Секретаріату УТГІ в Регенсбурзі й Мюнхені.

Термін впису закінчується дня 30 вересня 1947 р., а з 1 жовтня 1947 р. розпочинаються регулярні заняття.

Прохання подавати на ім'я Ректора Українського Технічно-Господарського Інституту через Секретаріату УТГІ:

1. Ukrainisches Institut, Regensburg, Ganghofer-Siedlung, Paul-Heusestr. 2
2. Ukrainisches Technisch-Wirtschaftl. Institut, München 8, (Ramersdorf), Führleinstr. 53/II (Dip.) Ing. Tustanlowsky.

Робітня гуцульських мистецьких виробів у Вайблінгені

виконує різьблені вироби писанкової різьби та інкрустації. Зацікавлених просимо звертатися на таку адресу: Holz-Kunstgewerbe-Ing. Stefanlw B. S., 14a Waiblingen, Langestr. 37.

Матримоніальне

Молодий українець 27 років, середнього росту (162 см.) з високою спеціальною освітою. З великим досвідом життя. Зайнятий на добрій праці, хоч і не за фахом. Збирається мандрувати в чужий світ і не бажає бути самотнім. Хочє навізати листування, знайомство з широким українським до 28 років, яка виласи б розділити горе й щастя з шостим другим життям. Матеріальна сторона не грає ніякої ролі.

Листи з фото (якщо буде повернуто) слати на адр.: Regensburg, Ubergelz-büro, Y. Rom sch. R 1823 Maxstr. 18.

НОЖНОМУ ПО ОДНОМУ

7-го вересня в Цуффенганзені відбулися футбольні змагання на першість гри між дружинами „Дністер" (Цуффенганзен) та „Тризуб" (Регенсбург).

Як і завжди, на площі коло табору вийшли майже всі таборники з певністю, що „Дністер" виграє знову. Відразу ж на початку змагання „дністривці" Миклош забиває два голи, на 30-й хвилині третій, ще через дві хвилини Закалужий б'є четвертий гол і, врешті, Миклош забиває п'ятого.

В другій половині змагання „Тризуб" міняс воротаря, очевидно, з метою більшого опору. Але не вє ратує становища — по п'ятій хвилині Кудан забиває шостого і т. д.

Ставовище для „Тризуба" стає загрозливим, і вони, рятуючи ситуацію і напружуючи всі зусилля, таки дають один ніздатний гол у ворота „Дністра". Але майже від кінець змагання Миклош дає ще три голи зворотні. Таким чином на кінець гри „Дністер" вийшов з перемогою 12:1. А. Б.

РОЗШУКИ

— Брата інженера Анатолія Зюмбровського нар.1922 та двоюрінних сестер Ніну та Олександру Зюмбровських. Хто знає би щось про їх долю, прошу повідомити за винагороду Irene Sumbrowski (20a) Hölzpfingsen 33 bei Hannover. 29-1

— Жінку Черевань Лізу та сина Анатолія та Всеволода шукає Черевань Михайло. Regensburg, Ganghofersiedlung, Rayon 20, 9-77. —1

— Мартиненко Аркадій — відгукнися на „Українські Вісті" для Хоменка Анатолія

— Рідні та знайомі відгукніться на адресу „У В." для Мухоморовського Остава. 43-1

— Глаголь Павло відгукнися для брата Петра на „Українські Вісті".

— Своїх рідних та знайомих розшукує Забірайло Іасе: Karlsruhe, Forstnerkasern, Bl. 5, Z. 6. 6-2

— Батька Зозулю Володимира, маму і сестру Любомиру розшукує Зозуля Яромір. Зголошуватись на „Українські Вісті". 37-2

— Сина Кочергу Івана розшукує Кочерга Дмитро. Писати на „Українські Вісті". 38-19

— Павлик Іван — відгукнися на „Українські Вісті" для Левченка.

— Брата Грінченка Володимира — сестра Falca. Amberg DP-Lager „Aufbauschule" (Turnhalle).

— Сина Гануса Миколу, народженого 1927 р. 18-го квітня с. Березова-Лука. Останньо перед капітуляцією перебував у Дрездені — пошукує батьку Гануса Івана. Писати на „Українські Вісті". 39-1

— Надію Боднар з Підгаєць пошукує Юрій Сіпелєвський. Fischbach a. Bodensee, Lager. 40-1

— Д-р Богдан Питлик, дерматолог зі Львова — подай вістку про себе. Ліда живе у Вроцлаві, хоче прийти до тебе. Писати до мене на адресу: Уршуд, Paris VIII-12 rue Marbeuf. 44-1

— Сина Гімбатова Миколу розшукують батьки. Відгукни стати: Natalie Himbatowa, Forsthart 33 1/2, Post Gergwels, Kreis Vilshofen, Niederbayern. 45-1

— Розшукую рідних та знайомих швейцарських німців з Калбаху: Тимошенка Дмитра, нар. 1910 р., Литвиненка Михайла, нар. 1894 р., Білана Івана, нар. 1898 р., Білана Андрія, нар. 1902 р., Несторенка Сергія, нар. 1920 р. — розшукує Білок Ніра; DP-Lager Mainz-Kastel Golz-Kaserne. 46-1

Експортна виробнича фірма — килими та вишивки для експорту

„Теодор Гринів"

Співвласники й організації співробітники:

- Євстахій Думин,
- Роман Нищик,
- Теодор Гринів.

Просимо всіх фахівців килимарів та всіх пань, що вміють вишивати, які хотіли б з нами співпрацювати зголоситися до нас особисто або листовно на нижчеподану адресу. Приблизне заповнення:

- 200 килимарів,
- 1000 вишивальниць.

Рівночасно просимо всіх мистців, що могли б нам запроєктувати гарні й під мистецьким оглядом високоартістні взори килимів надсилати нам свої оферти.

Усіх громадян, що мають гарні килими, яким залежить на тому, щоб українські вироби насправду високої якості йшли в світ, просимо зголоситися до нас і дозволити нам відрисувати ці взори і дальше пролізувати.

Усі співпрацівники одержать, крім доброї заплати німецькими марками, ще 5% доларами.

Кожний працюючий в нашій фірмі буде признаний за працюючого ГРО-ом та німецьким арбайтсамтом.

Адреса: Exportindustrie
„Ukrainische Volkskunst"
Theodor Hryniw,
München 38, Romanstr. 74.

У.Т.Г.І.

СЕКТОР ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

Українського Техн.-Господарського Інституту в Регенсбурзі

Продовжує вписи на:

Позаочно Економічний Факультет — I семестр (предмети: Політична економія, Загальна наука права, Теорія кооперації, Історія України, Господарство ісповного самоврядування, Комерційна арифметика, Соціальна гігієна, Загальна торг, Кореспонденція, Англійська мова) студ. такса 520 НМ.

Позаочну Високу Школу Державних Наук — I семестр (предмети: Політична економія, Загальна наука права, Основи журналізму ч. I та II, Історія української преси) — студ. такса 575 НМ.

Курси Журналістики — I шкля (предмети: Політична економія, Загальна наука права, Основи журналізму ч. I та II, Історія української преси, Англійська мова) — студ. такса 440 НМ.

Позаочні курси українознавства — I шкля (предмети: Історія України, Історія української літератури ч. I, Народна словесна творчість, Назіологія, Українська мова, Історія української преси) — студ. такса 235 НМ.

Цикл Ботаніки (предмети: Морфологія, Анатомія, Систематика, Фізіологія рослин) студ. такса 200 НМ.

До випусканих шкля і курсів приймаються в студенти — особи з матурою з курсанта — виласно підготовлені до студій.

Позаочні предмети випусканих шкля і циклів та на такі поодинові курси: Українська культура, Торговельне право, Деварологія (низького пороза), Американське промислове пасічництво, Загальне господарство, Города вито закритого ґрунту, Практичне мисловарство на предмети всі приймаються лише курсантами.

При вписі на будь-який курс чи предмет, ще вписового 30 НМ, при якому на декілька курсів вписове платиться лише 1 раз.

Детальні інформації цікавлять можуть знайти в книжці-довіднику УТГІ: „Правила, програми та плани навчання" (140 ст.), що саме вийшла з друку і висилатиметься інтересантам за 15 НМ Вписувати від Секретаріату УТГІ в Регенсбурзі й Мюнхені.

Інформації, прохання та бланки для впису жадать від найближчої до вас летиура УТГІ, або безпосередньо від сектору позаочного навчання УТГІ

Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliches Institut Regensburg, Ganghofersiedlung, Paul-Heusestraße 2.

Повідомлення

I Одним повідомленням, що Кооперативне Видавництво „Заграда" (кооператива з відповідальністю наими в Гайдені) перебрало свою друкарню та бюро з Гайдену до Вьольбергу, місяці осіду Українського Центрального Допомогового Комітету на австрійську зону, де незабаром приступив до видавання ліцензійованого тижневика „Українське Слово". Теперішня адреса Видавництва:

Genossenschaftlicher Verlag „SAN-RAWA" (21) Blomberg-Lippe, Neutorstraße 50, Schlessisch 35.

З оглядком цього просимо в усіх справах, що стосуються Видавництва, Редакції та Друкарні, звертатися на зазначену вище адресу.

Кооперативне Видавництво „ЗАГРАДА"

II Українська Єван.Башт. Церква в Дітинці. Богослуження відбуваються понеділок рано від 10 до 11,30 год та ввечері від 19-20,30

У вісторюк увечері 19-20,30, у п'ятницю увечері 19-20,30.

При залі богослуження можна набути Новий Заповіт в перекладі д-ра проф. І. Огієнка.

До уваги читачів

Надсилаючи плани запити, листи чи відгукни на оголошення, ласкаво просимо зазначати дату й число нашого часопису, в якому надруковано те оголошення чи розшук, про які йде мова.

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі: 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ. В тексті — 100% надвишків.

РОЗШУКИ — 50 пфеніг. за кожне окреме слово.

Надлежну суму слід надіслати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати оголошень друкувати не будемо.

Адміністрація.

Часопис „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ" виходить ДВІЧ НА ТИЖДЕНЬ: у середу і суботу. Приймається передплата:

- На 1 місяць — 8 НМ
- 3 — — 24 НМ
- На окремого числа 1 НМ

Організуйте ґрупу розподілу та розшукіть для кооперативу — Кооперативам ласкаво 20%. — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися вистовно і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainiski Wisti", Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавнича Служба „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ"

РЕДАГУЄ КОЛІТІЯ

Головний редактор: І. БАГРЯНИЙ.

Служба застерігає на особі право одержувати листи, а з приводу одержування листів застерігає лише в особливих випадках. — Листів і листів в справах передплати адресувати на окремих редакційних рах., а Редакція

Redaktion „Ukrainiski Wisti", Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.

Редактори приймають особисто в редакційній кабінеті в Ульмі — Бюро від 8-12 год. щодня, крім суботи.

Authorized by information Control Division

Druck: — Ukrainische Zeitung